

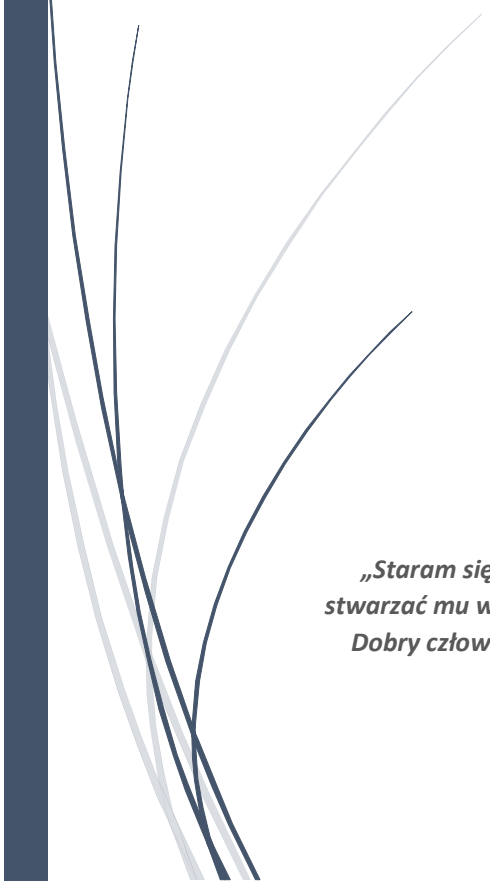
Standardy Ochrony Małoletnich

Procedury wewnętrzne regulujące ochronę małoletnich przed krzywdzeniem

Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 11 w Poznaniu

w skład, którego wchodzi:

Szkoła Podstawowa nr 17, Przedszkole nr 24

*„Staram się dziecko zrozumieć, nie szkodzić mu,
stwarzać mu warunki i bodźce, aby chciało być lepsze.
Dobry człowiek to taki, który czuje co drugi czuje!
J. Korczak*

Spis treści

Wprowadzenie		3
Rozdział I	Postanowienia ogólne	4
Rozdział II	Czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia małoletnich	6
Rozdział III	Zasady bezpiecznych relacji w Szkole Podstawowej nr 17	8
Rozdział IV	Obowiązki pracodawcy oraz osób zatrudnionych i dopuszczanych do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, realizacją zainteresowań lub opieką nad małoletnimi	9
Rozdział V	Procedury interwencji oraz osoby odpowiedzialne	10
Rozdział VI	Procedury postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego	13
Rozdział VII	Zasady ochrony wizerunku małoletniego	19
Rozdział VIII	Zasady dostępu do Internetu oraz ochrony przed szkodliwymi treściami	19
Rozdział IX	Zasady i sposób udostępniania rodzicom/ opiekunom prawnym oraz małoletnim Standardów	20
Rozdział X	Monitoring stosowania Standardów	21
Rozdział XI	Przepisy końcowe	22
Załącznik nr 1	<i>Czynniki ryzyka krzywdzenia małoletniego</i>	23
Załącznik nr 2	<i>Symptomy krzywdzenia małoletniego</i>	27
Załącznik nr 3	<i>Zasady bezpiecznej relacji personelu z małoletnim</i>	29
Załącznik nr 4	<i>Zasady bezpiecznej relacji pomiędzy małoletnimi</i>	33
Załącznik nr 5	<i>Zasady ochrony wizerunku małoletniego</i>	35
Załącznik nr 6	<i>Karta interwencji</i>	36
Załącznik nr 7	<i>Notatka służbowa</i>	37
Załącznik nr 8	<i>Wniosek o wgląd w sytuację małoletniego</i>	38
Załącznik nr 9	<i>Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa</i>	39
Załącznik nr 10	<i>Ankieta monitorująca</i>	40
Załącznik nr 11	<i>Oświadczenie pracownika</i>	41

**STANDARDY
OCHRONY MAŁOLETNICH
W ZESPOLE SZKOLNO-PRZEDSZKOLNYM NR 11 W POZNANIU
Sporządzone na podstawie:**

- Ustawy z dnia 13 maja 2016 roku o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich – art. 22b, art. 22c i następne tj. Dz. U. 2023 poz. 1304
- Rekomendacji Rzecznika Praw Uczniowskich w Poznaniu

Wprowadzenie

Naczelną i niepodważalną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 11 w Poznaniu, w skład którego wchodzi: Szkoła Podstawowa nr 17 im. Józefa Ignacego Kraszewskiego oraz Przedszkole nr 24 „Bajkonutki” jest działanie dla dobra Dziecka i w jego najlepszym interesie, poprzez wspieranie go w rozwoju i rozpoznawanie jego potrzeb. Mając na uwadze, że Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski, w tym właściwej ochrony przed krzywdzeniem, został stworzony niniejszy dokument. Skierowany jest on do pracowników zatrudnionych w zespole (pedagogicznych, niepedagogicznych, praktykantów, wolontariuszy, stażystów) oraz rodziców i uczniów. Dokument został zredagowany, by zapewnić, iż w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 11 zawsze będą podejmowane wszelkie możliwe działania, aby zapobiegać krzywdzeniu Dzieci.

Wewnętrzne procedury regulujące ochronę Dziecka przed przemocą są zgodne z obowiązującymi w jednostce dokumentami: Statutem Szkoły i Przedszkola, Szkolnym Programem Wychowawczo-Profilaktycznym, Polityką bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych oraz obowiązującymi przepisami prawa:

- Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
- Konwencji o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991.120.526 ze zm.);
- Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.);
- Ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.);
- Ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.);
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta".
- Rekomendowanymi przez Ministerstwo Edukacji i Nauki poradnikami: „Bezpieczna Szkoła. Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych w szkole”. Warszawa, sierpień 2017 r. „Bezpieczna Szkoła. Zagrożenia i zalecane działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i cyfrowego uczniów”. Warszawa, wrzesień 2020 r. „Standardy bezpieczeństwa online placówek oświatowych” Fundacja Odkrywców Innowacji, Warszawa 2015 r. „Jak reagować na cyberprzemoc. Poradnik dla szkół” Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, 2014 r.

Rozdział I

Postanowienia ogólne

Celem Standardów przyjętych w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 11 w Poznaniu jest:

1. Uświadomienie wszystkim podmiotom, które uczestniczą w życiu Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 11, jak istotne jest podejmowanie działań mających na celu ochronę małoletnich przed krzywdzeniem.
2. Określenie zakresów odpowiedzialności poszczególnych osób, za bezpieczeństwo małoletnich, znajdujących się pod opieką Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 11.
3. Określenie działań edukacyjnych, profilaktycznych i interwencyjnych mających na celu zapewnienie małoletnim bezpieczeństwa.
4. Określenie, a następnie podjęcie odpowiednich działań w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletnich lub bezpośredniego zagrożenia ich bezpieczeństwa.

Wszyscy pracownicy Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 11 w Poznaniu kierują się jedną, główną zasadą - zawsze działają dla dobra małoletniego i z myślą o jego najlepszym interesie.

Wszystkie osoby wchodzące w skład personelu Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 11 traktują małoletnich z szacunkiem i zawsze biorą pod uwagę ich potrzeby. Wszyscy pracownicy, realizując te cele, działają zgodnie z prawem, wewnętrznymi przepisami Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 11 oraz zgodnie z własnymi umiejętnościami i kompetencjami.

Ilekróć w Standardach Ochrony Małoletnich jest mowa o:

1. **Szkole Podstawowej nr 17 w Poznaniu** – należy przez to rozumieć placówkę oświatową wchodzącą w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 11 w Poznaniu
2. **Standardach** [SOM]– należy przez to rozumieć Standardy Ochrony Małoletnich przyjęte w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 11; w Szkole Podstawowej nr 17;
3. **Pracodawcy** – należy przez to rozumieć dyrektora Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 11;
4. **Małoletnim** – należy przez to rozumieć każdą osobę, która nie jest pełnoletnia;
5. **Personelu**– wszystkie osoby fizyczne, pełnoletnie, które podejmują działania na rzecz małoletnich, pozostających pod opieką Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 11; w Szkole Podstawowej nr 17 ; w tym także wolontariusze, praktykanci oraz osoby, z którymi zostały zawarte umowy cywilnoprawne, o współpracy i inne o podobnym charakterze;
6. **Pracowniku** – osobie, którą łączy stosunek pracy z Zespołem Szkolno-Przedszkolnym nr 11;
7. **Nauczycielach** – należy przez to rozumieć także wychowawcę i innego pracownika pedagogicznego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 11; Szkoły Podstawowej nr 17

8. **Wychowawcy** – należy przez to rozumieć nauczyciela, któremu opiece powierzono jeden oddział lub grupę małych dzieci w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 11; w Szkole Podstawowej nr 17;
9. **Osobie odpowiedzialnej za Standardy** – dyrektorze Zespołu Szkolno- Przedszkolnego nr 11 oraz wicedyrektorach Szkoły Podstawowej nr 17 i wicedyrektorze Przedszkola nr 24
10. **Osobie Godnej Zaufania** – osobie wyznaczonej do przyjmowania zgłoszeń w sprawach objętych Standardami bezpośrednio od małych dzieci, personelu i innych osób oraz nadawanie sprawom dalszego biegu – pedagogu i psychologa;
11. **Osobie Zaufania** - każdej osobie pełnoletniej z personelu Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 11, Szkoły Podstawowej nr 17, której małe dziecko zgłosiło osobiście naruszenie własnych dóbr;
12. **Zespole Interwencyjnym** – zespole powołanym przez dyrektora w przypadku podejrzenia stosowania przemocy wobec małego dziecka o szczególnym nasileniu.
13. **Krzywdzeniu małych dzieci** – należy przez to rozumieć każde zamierzone lub niezamierzone działanie, lub zaniechanie działania wobec małych dzieci przez osoby fizyczne, które narusza jego dobra. Szczególnymi formami krzywdzenia intencjonalnego wymagającymi dodatkowej ochrony małych dzieci jest przemoc (fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna, cyberprzemoc, przemoc domowa);
 - **przemoc psychiczna** - przymus, groźby, obrażanie, wyzywanie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, krzyczenie, wyśmiewanie, lekceważenie, karanie ciszą/milczeniem, izolacja, itd.
 - **przemoc fizyczna** - szarpanie, kopanie, popychanie, policzkowanie, klapsy, stosowanie nadmiernej siły przy przytrzymywaniu dziecka, itd.
 - **przemoc seksualna** - gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych, przekraczanie granic fizyczności dziecka, dotyk bez zgody, itd.
 - **przemoc ekonomiczna** - unikanie płacenia alimentów, zakazywanie członkowi rodziny pracy lub edukacji w celu zdobycia zatrudnienia, przywłaszczanie do swoich celów wspólnych środków na utrzymanie rodziny, itd.
 - **zaniedbanie** - głodzenie, niedostarczanie odpowiedniej ilości jedzenia, nieodpowiednia higiena lub jej brak, niezgłaszanie się z dzieckiem do lekarza (gdy tego wymaga), brak leczenia mimo zaleceń lekarzy, niedopilnowanie w kwestii edukacji, brak przejawiania

zainteresowania, w jaki sposób dziecko spędza wolny czas, jakie ma zainteresowania, problemy oraz potrzeby,

- **cyberprzemoc** - przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli,
- **przemoc domowa** - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra małoletniego, w szczególności:
 - narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
 - naruszające jej wolność, godność, nietykalność cielesną, w tym seksualną,
 - powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
 - ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
 - istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Rozdział II

Czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia małoletnich

1. Pracownicy Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 11, Szkoły Podstawowej nr 17 mają wiedzę i w trakcie swojej pracy zwracają uwagę na czynniki mogące zagrażać małoletnim oraz na symptomy, które mogą wskazywać na możliwość krzywdzenia ich.
2. Za czynniki ryzyka rozumie się takie wskaźniki, które mogą zwiększać ryzyko krzywdzenia małoletniego opisane w załączniku nr 1 do niniejszych Standardów.
3. Za symptomy krzywdzenia rozumie się takie wskaźniki, które mogą wskazywać na krzywdzenie małoletniego określone w załączniku nr 2 do niniejszych Standardów.

Rozpoznawanie czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia małoletnich

Zrozumienie czynników ryzyka oraz symptomów krzywdzenia małoletnich i umiejętne ich rozpoznawanie pomagają w:

- 1) zidentyfikowaniu małoletnich bardziej narażonych na krzywdzenie,

- 2) planowaniu działań profilaktycznych (zapobiegawczych) skierowanych do rodzin i samych małoletnich,
- 3) przerwaniu krzywdzenia małoletnich.

Znaczenie symptomów i czynników ryzyka:

- 1) rozpoznanie pojedynczych czynników ryzyka oraz symptomów krzywdzenia wymagających reakcji,
- 2) rozpoznanie ich nie oznacza jednoznacznego krzywdzenia małoletniego, nie powinno prowadzić również do automatycznego sformułowania podejrzenia krzywdzenia,
- 3) gdy liczba tych czynników i symptomów rośnie lub jeden czynnik lub symptom się nasila, konieczne jest dokładne obserwowanie małoletniego i/lub rodziny w celu możliwie niezwłocznego podjęcia decyzji o sformułowaniu podejrzenia krzywdzenia.

Incydent naruszenia dobra małoletniego: sytuacja jednorazowa zagrażająca dobru małoletniego.

Znaczenie incydentów naruszenia dobra małoletniego:

- 1) rozpoznane pojedyncze incydenty, szczególnie jeśli mają miejsce na terenie Szkoły Podstawowej nr 17, wymagają natychmiastowej reakcji,
- 2) incydenty, jeżeli niosą dalsze skutki dla dobra małoletniego, mogą być rozpoznane jako symptom krzywdzenia, szczególnie gdy nie uda się zabezpieczyć dobra małoletniego i innych małoletnich lub im zapobiec.

Postępowanie profilaktyczne

Reakcja na incydent naruszenia bezpieczeństwa małoletniego:

- 1) każdy nauczyciel, przy wsparciu personelu, podejmuje niezwłoczne działania mające na celu doraźne zabezpieczenie dobra i bezpieczeństwa małoletniego i innych małoletnich, w toku bieżącej pracy opiekuńczej, wychowawczej i dydaktycznej,
- 2) jeżeli incydent ma dalsze konsekwencje lub skutki, szczególnie gdy nie uda się zabezpieczyć dobra małoletniego i innych małoletnich w wyniku reakcji, nauczyciel przy wsparciu personelu podejmuje dalsze działania traktując ten incydent jako symptom krzywdzenia.

Reakcja na rozpoznany czynnik ryzyka, symptom:

Jeżeli nauczyciel lub osoba z personelu rozpoznaje czynniki ryzyka, symptomy krzywdzenia małoletniego, powinien/powinna natychmiast zareagować realizując poniższe kroki lub postępując zgodnie z odpowiednią do sytuacji procedurą interwencji określoną w dalszej części Standardów.

1. **Działania doraźne:** Każdy nauczyciel przy wsparciu personelu podejmuje niezwłoczne działania mające na celu zabezpieczenie dobra i bezpieczeństwa małoletniego i innych małoletnich oraz wyjaśnienie okoliczności zajścia.
2. **Informowanie dyrektora:** Jeśli czynniki ryzyka oraz symptomy są zauważane przez nauczyciela, przez personel lub inną osobę dorosłą, informuje się o tym dyrektora lub **Osobę Godną Zaufania**, którzy podejmują dalsze działania.
3. **Monitorowanie sytuacji:** Wychowawcy regularnie sprawdzają sytuację i dobrostan małoletnich, których dotyczą czynniki ryzyka lub symptomy krzywdzenia.
4. **Rozmowa profilaktyczna z rodzicami:** Jeśli pracownicy pedagogiczni zidentyfikują czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia, rozmawiają o tym z rodzicami, przekazując informacje o dostępnym wsparciu, takim jak pomoc psychologiczna czy pedagogiczna i motywują do szukania pomocy, jeżeli zachodzi taka potrzeba.
5. **Zakres działania pracowników niepedagogicznych:** Jeśli pracownicy niepedagogiczni zidentyfikują czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia przekazują informację wychowawcy klasy, **Osobie Godnej Zaufania** lub dyrektorowi.
6. **Sformułowanie podejrzenia krzywdzenia:** W przypadku ponownego występowania incydentów naruszenia bezpieczeństwa małoletniego lub w sytuacji, gdy liczba czynników ryzyka i symptomów rośnie, możliwie niezwłocznie formułuje się podejrzenie krzywdzenia małoletniego zgodnie z procedurami omówionymi w dalszej części Standardów.

Rozdział III

Zasady bezpiecznych relacji w Szkole Podstawowej nr 17

1. **Zasada działania dla dobra małoletniego:** zasadą, którą wszyscy pracownicy muszą przestrzegać, jest podejmowanie działań z myślą o dobru małoletniego i w jego najlepszym interesie.
2. **Profesjonalna relacja z małoletnim:** personel zobowiązany jest utrzymywać profesjonalne relacje z małoletnimi mieszczące się w granicach powierzonych zadań i pełnionej roli.
3. **Adekwatna reakcja i działanie:** każda reakcja, komunikat lub działanie pracownika wobec małoletniego powinny być dostosowane do konkretnej sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe, również wobec innych małoletnich. W sytuacjach budzących wątpliwości co do przyjętego sposobu postępowania należy sporządzić **NOTATKĘ SŁUŻBOWĄ**.
4. **Szacunek i uwzględnianie potrzeb małoletnich:** pracownicy traktują małoletnich z szacunkiem, biorąc pod uwagę ich godność i rozpoznając ich potrzeby.

Zasady bezpiecznych relacji dorosłych z małoletnimi

Zasady bezpiecznej relacji personelu z małoletnimi znajdują się w załączniku nr 3 do Standardów.

Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi są opisane w załączniku nr 4 do Standardów.

Pracownicy i małoletni znają i stosują zasady bezpiecznych relacji opisane w załączniku nr 3 i 4 do niniejszych Standardów.

Rozdział IV

**Obowiązki pracodawcy oraz osób zatrudnianych i dopuszczanych
do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, realizacją
zainteresowań przez małoletnich lub opieką nad nimi**

1. Obowiązki pracodawcy:**a) Rekrutacja pracowników**

Rekrutacja pracowników prowadzona jest zgodnie z obowiązującymi przepisami, takimi jak:
Ustawa z dn. 26.01.1982r. Karta Nauczyciela,
Ustawa z dn. 21.11.2008r. o pracownikach samorządowych,
Ustawa z dnia 26.06.1974r. Kodeks pracy,
Ustawa z dn. 13.05.2016r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym
i ochronie małoletnich.

b) Uzyskanie informacji:

W Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 11 w Poznaniu, w przypadku każdego pracownika i osoby dopuszczanej do działalności na rzecz małoletniego, **pracodawca** uzyskuje informacje, czy dane osoby zamieszone są w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.

2. Obowiązki osób zatrudnianych i dopuszczanych do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, realizacją zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi:

W Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 11 w Poznaniu, każdy pracownik oraz osoba dopuszczona do działalności na rzecz małoletniego ma obowiązek przedłożyć swojemu pracodawcy informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu Karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023r. poz. 1939), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.

Osoba posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada pracodawcy:

a) Informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

b) Oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

c) Jeżeli prawo państwa nie przewiduje wydawania informacji do powyżej wskazanych celów, wówczas przedkłada informację z rejestru karnego tego państwa.

d) W przypadku gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba ta składa pracodawcy oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Oświadczenie składa pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

3. Dopuszczenie do działalności związanej z opieką nad małoletnimi członka rodziny małoletniego, lub osoby znanej osobiście rodzicowi małoletniego albo przedstawicielowi ustawowemu małoletniego nie wymaga wykonania obowiązków, o których mowa w pkt. 1b) i pkt.2 gdy jest ona wykonywana w stosunku do małoletniego dziecka, którego rodzic albo przedstawiciel ustawowy są dopuszczającymi do działalności.

Rozdział V

Procedury interwencji oraz osoby odpowiedzialne – zasady ogólne

Podejrzenie krzywdzenia małoletniego

1. Podejrzewane krzywdzenie małoletnich może przybierać różne formy, mieć skutki o różnym poziomie i obejmować różne sytuacje incydentalne lub powtarzające się w czasie. W Standardach klasyfikujemy podejrzenia krzywdzenia małoletnich jako:
 - a) przestępstwa przeciwko małoletniemu np. nękanie, znęcanie się, pobicie, wykorzystanie seksualne;
 - b) inne formy krzywdzenia małoletniego, które nie są przestępstwem, takie jak krzyki, kary fizyczne, poniżanie, dyskryminacja, itp.
 - c) zaniedbanie podstawowych potrzeb życiowych małoletniego np. związanych z jedzeniem, higieną czy zdrowiem, a także potrzeb emocjonalnych.
2. Zatajenie posiadanych informacji o krzywdzeniu małoletniego lub podejrzeniu krzywdzenia małoletniego jest uznawane za formę krzywdzenia ze strony osoby zatajającej. Za zatajenie rozumie się również brak reakcji na zgłoszenie podjęte bezpośrednio od osoby małoletniej.

Podstawowe zasady postępowania

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego, uwzględniamy status osoby sprawczej (personel, nauczyciel, rodzice, inne osoby dorosłe, inny małoletni) oraz charakter krzywdzenia (jego powtarzalność, czas trwania oraz ciężar skutków).
2. Nieodłącznym elementem ochrony małoletnich jest profilaktyka oraz działania edukacyjno-wychowawcze podejmowane zgodnie z obowiązującym w szkole programem wychowawczo-profilaktycznym.
3. W Szkole Podstawowej nr 17 funkcjonuje **Osoba Godna Zaufania – pedagog/psycholog**, do której małoletni mogą zgłaszać naruszenie własnych dóbr (krzywdy) oraz która zbiera informacje o incydentach naruszenia dobra małoletnich, czynnikach ryzyka i symptomach krzywdzenia.
4. Jeśli rodzice zgłosili krzywdzenie, wychowawca lub **Osoba Godna Zaufania** wzywa ich na spotkanie wyjaśniające i sporządza notatkę z tego spotkania.
5. Każda osoba z personelu jest gotowa być dla małoletniego **Osobą Zaufania**, czyli przyjąć bezpośrednio od małoletniego zgłoszenie w dogodnej dla niego formie.
6. Małoletni zgłaszający podejrzenie krzywdzenia innego małoletniego lub swoje jest obejmowany szczególną ochroną.
7. W rozpoznawaniu przemocy wobec dziecka z niepełnosprawnością oraz chorobą przewlekłą należy zwrócić uwagę na trudności jakie niesie ze sobą choroba, czy niepełnosprawność.

Postępowanie podstawowe w przypadku podejrzenia krzywdzenia

1. Osoba z personelu po sformułowaniu podejrzenia krzywdzenia małoletniego tworzy **NOTATKĘ SŁUŻBOWĄ** i przekazuje informację **Osobie Godnej Zaufania**.
2. Osoba z personelu, która przyjmuje informację bezpośrednio od małoletniego o naruszeniu jego dóbr (krzywdzie) staje się **Osobą Zaufania**.
3. **Osoba Zaufania** informuje małoletniego, że zajmie się jego zgłoszeniem i upewnia się, że sporządzona i przekazywana dalej **NOTATKA SŁUŻBOWA** zawiera wszystkie informacje uzyskane od małoletniego wraz z kontekstem ich uzyskania oraz dodatkowymi wyjaśnieniami.
4. **Osoba Godna Zaufania** zakłada **KARTĘ INTERWENCJI** (Załącznik nr 5 do Standardów).

Plan Pomocy Małoletniemu

1. Po wstępnym wyjaśnieniu podejrzenia krzywdzenia **Osoba Godna Zaufania** wzywa rodziców i informuje ich o podejrzeniu krzywdzenia, co stanowi pierwszy krok w tworzeniu **Planu Pomocy Małoletniemu**.
2. **Osoba Godna Zaufania** tworząc **Plan Pomocy** współpracuje z **Osobami Zaufania** i innymi pracownikami Szkoły Podstawowej nr 17.

3. Plan Pomocy Małoletniemu obejmuje:

- a) działania Szkoły Podstawowej nr 17 dla zapewnienia bezpieczeństwa małoletniemu, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia jako pierwszy krok planu,
- b) rozpoznanie potrzeb małoletniego w związku z zaistniałą sytuacją (w tym rozpoznanie potrzeb dziecka z niepełnosprawnością lub chorobą przewlekłą),
- c) formy wsparcia oferowane małoletniemu przez Szkołę Podstawową nr 17 wraz z osobami mającymi je realizować,
- d) propozycje skierowania małoletniego do specjalistycznej pomocy, w tym zewnętrznej.

4. Osoba Godna Zaufania wraz z pracownikami współpracującymi monitoruje realizację planu, informując dyrektora i rodziców.**Zespół Interwencyjny**

- 1. W przypadkach bardziej skomplikowanych spraw, dotyczących krzywdzenia małoletniego, dyrektor powołuje **Zespół Interwencyjny**, który sporządza **Plan Pomocy Małoletniemu**.
- 2. W skład zespołu wchodzi: **Osoba Godna Zaufania** oraz **Osoba Zaufania** oraz inni pracownicy wskazani przez dyrektora, zgodnie z zaistniałą potrzebą.
- 3. Zespół bazuje na informacjach **Osoby Godnej Zaufania** i innych jego członków, sporządzając plan.
- 4. Jeśli rodzice zgłosili krzywdzenie, zespół wzywa ich na spotkanie wyjaśniające.
- 5. Zespół może proponować zdiagnozowanie sytuacji zewnętrznej, bezstronnej instytucji.

Brak Potwierdzenia Podejrzenia

Jeśli podejrzenie zostało wykluczone rodzice są informowani o zaistniałej sytuacji na piśmie.

Obowiązek natychmiastowego działania w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dotkliwego w skutkach

- 1. Jeśli małoletni jest zagrożony krzywdzeniem dotkliwym w skutkach, w szczególności przemocą z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystaniem seksualnym lub zagrożone jest jego życie, niezwłocznie powinno się wezwać odpowiednie służby (np. policję, pogotowie ratunkowe - pod numerem alarmowym 112, 997 lub 998).
- 2. Pracownik, który pierwszy zauważył zagrożenie, niezwłocznie udziela pomocy, w tym we współpracy z innymi osobami z personelu informuje dyrekcję szkoły, rodziców małoletniego oraz służby, a następnie wypełnia **NOTATKĘ SŁUŻBOWĄ**.
- 3. Jeśli po wstępnym wyjaśnieniu podejrzewa się popełnienie przestępstwa, dyrektor składa zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa do policji lub prokuratury; osoba uprawniona (wychowawca, nauczyciel, psycholog, pedagog) podejmuje działania wszczynające procedurę **Niebieskiej Karty**.

4. Dokładne informacje wraz z uzasadnieniem wezwania służb oraz zaangażowania instytucji są rejestrowane na **KARCIE INTERWENCJI**.
5. Dalsze postępowanie zależy od kompetentnych instytucji.

Dokumentacja i Tajemnica

1. W trakcie i po interwencji **Osoba Godna Zaufania** lub **Zespół Interwencyjny** uzupełnia **KARTĘ INTERWENCJI** (Załącznik nr 5 do Standardów).
2. Wszyscy pracownicy i osoby posiadające informacje o krzywdzeniu, zobowiązane są do zachowania tajemnicy względem osób trzecich, w tym personelu niezaangażowanego w sprawę na żadnym jej etapie.
3. Do kart interwencji oraz dokumentów z tym związanych, mają dostęp jedynie upoważnione przez dyrektora osoby wymienione enumeratywnie.
4. Karty interwencji oraz dokumenty z nimi związane, rejestr zgłoszeń przechowuje **Osoba Godna Zaufania**.

Rozdział VI

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego

Podejrzenie krzywdzenia przez osobę z personelu Szkoły Podstawowej nr 17

1. Jeśli pracownik Szkoły Podstawowej nr 17 podejrzewa, że małoletni jest krzywdzony (w tym na podstawie zgłoszenia rodziców lub małoletniego), przygotowuje **NOTATKĘ SŁUŻBOWĄ**, którą przekazuje dyrektorowi za pośrednictwem **Osoby Godnej Zaufania**. (Wzór notatki znajduje się w załączniku nr 6 do Standardów.)
2. Jeżeli zgłoszenie podejrzenia dotyczy **Osoby Godnej Zaufania** przekazanie informacji, o którym mowa w pkt. 1, kieruje się bezpośrednio do dyrektora.
3. Jeżeli zgłoszenie podejrzenia dotyczy dyrektora przekazanie informacji, o którym mowa w pkt. 1, odbywa się w trybie rozpatrywania skarg i wniosków do właściwego organu.
4. Wyjaśnienia w sprawie zgłaszanej prowadzi **Osoba Godna Zaufania** przy wsparciu **Osoby Zaufania** za wiedzą i zgodą dyrektora lub dyrektor osobiście za wyłączeniem sytuacji opisanej w pkt. 3, gdy jest ono prowadzone przez właściwy organ.

Działania w przypadku krzywdzenia przez osobę z personelu

1. Jeżeli osoba z personelu Szkoły Podstawowej nr 17 jest podejrzewana o krzywdzenie małoletniego lub małoletnich, dyrektor podejmuje samodzielnie lub przy wsparciu **Osoby Godnej Zaufania** adekwatne do sytuacji kroki:
 - a) natychmiast odsuwa osobę z personelu od wykonywania czynności z małoletnimi do czasu wyjaśnienia sprawy,
 - b) podejmuje czynności wyjaśniające, w tym rozmawia z małoletnim i innymi,
 - c) przeprowadza dyscyplinującą rozmowę z osobą z personelu, przedstawiając możliwe konsekwencje łamania Standardów,
 - d) następnie dyrektor ocenia czy konieczne jest:
 - podjęcie działań dyscyplinarnych wobec pracownika wynikających np. z Karty Nauczyciela lub Kodeksu Pracy,
 - zgłoszenie do policji lub prokuratury, jeżeli podejrzenie nosi znamiona uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa,
 - e) dalsze postępowanie zależy od kompetentnych instytucji i służb.
2. **Osoba Godna Zaufania** podejmuje adekwatne do sytuacji kroki:
 - a) rozmawia z małoletnim i innymi, szanując ich godność,
 - b) tworzy **Plan Pomocy Małoletniemu** samodzielnie lub wspólnie z innymi pracownikami,
 - c) rozmawia z rodzicami przedstawiając **Plan Pomocy Małoletniemu**,
 - d) współpracuje z rodzicami i innymi nauczycielami w realizacji planu.

Działania w przypadku krzywdzenia ze strony osoby dorosłej niebędącej personelem ani rodzicem

1. Dyrektor ocenia czy zasadne jest sformułowanie podejrzenia popełnienia przestępstwa i gdy ma to miejsce zgłasza je do policji lub prokuratury.
2. **Osoba Godna Zaufania** podejmuje adekwatne do sytuacji kroki:
 - a) rozmawia z małoletnim i innymi, szanując ich godność,
 - b) tworzy **Plan Pomocy Małoletniemu** samodzielnie lub wspólnie z innymi pracownikami,
 - c) rozmawia z rodzicami przedstawiając **Plan Pomocy Małoletniemu**,
 - d) współpracuje z rodzicami i innymi nauczycielami w realizacji planu.

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez rodzica lub osobę najbliższą

1. Jeśli pracownik Szkoły Podstawowej nr 17 podejrzewa, że małoletni jest krzywdzony przez rodziców lub osobę najbliższą tworzy **NOTATKĘ SŁUŻBOWĄ**, którą przekazuje dyrektorowi za pośrednictwem **Osoby Godnej Zaufania**.

2. Jeśli zgłoszenie krzywdzenia pochodzi od małoletniego, pracownik Szkoły Podstawowej nr 17 wysłuchuje go, zapisując **NOTATKĘ SŁUŻBOWĄ** i informując o tym **Osobę Godną Zaufania** zgodnie z trybem wskazanym w punkcie 1.

Działania w przypadku krzywdzenia ze strony osób najbliższych

1. Jeśli rodzice lub osoby najbliższe są podejrzani o krzywdzenie małoletniego, prowadzi się z nimi czynności profilaktyczne opisane w rozdziale II.
2. Po wyczerpaniu czynności opisanych w postępowaniu profilaktycznym, po sformułowaniu podejrzenia krzywdzenia, dyrektor samodzielnie lub wspólnie z **Osobą Godną Zaufania** lub z **Zespołem Interwencyjnym** podejmuje następujące i adekwatne do sytuacji działania:
 - a) niezwłocznie zabezpiecza dobro małoletniego, w ramach posiadanych środków i możliwości,
 - b) podejmuje czynności wyjaśniające, w tym rozmawia z małoletnim i innym członkiem rodziny niepodjęzwanym o krzywdzenie małoletniego,
 - c) następnie dyrektor po konsultacji z pracownikami zaangażowanymi w sprawę, ocenia konieczność dalszych działań i postępuje samodzielnie lub z pomocą **Osoby Godnej Zaufania**, adekwatnie z przepisami prawa, przynajmniej jedną z poniższych ścieżek:
 - przeprowadza dyscyplinującą rozmowę z rodzicami, przedstawiając możliwe konsekwencje łamania Standardów odnosząc ich współpracę w rozmowie i podejmowaniu działań naprawczych,
 - zgłasza zaniedbanie lub przemoc ze strony rodziców, które kieruje się do lokalnego ośrodka pomocy społecznej z adnotacją o potrzebie pomocy rodzinie lub poprzez wszczęcie procedury **Niebieskiej Karty**,
 - zgłasza wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny szczególnie w sytuacji zagrożenia dobra małoletniego,
 - zgłasza podejrzenie popełnienia przestępstwa do prokuratury lub na policję, szczególnie dopilnowując tego obowiązku w przypadku przestępstw ściganych z urzędu.
3. Dalsze postępowanie zależy od kompetentnych instytucji i służb.

Diagnoza sytuacji i Plan Pomocy Małoletniemu

1. **Osoba Godna Zaufania** podejmuje adekwatne do sytuacji kroki:
 - a) rozmawia z małoletnim i innymi, szanując ich godność,
 - b) tworzy **Plan Pomocy Małoletniemu** samodzielnie lub wspólnie z innymi pracownikami,
 - c) informuje rodziców lub opiekunów małoletniego nie będących sprawcami krzywdzenia o podejmowanych działaniach,
 - d) współpracuje z opiekunami i innymi nauczycielami w realizacji planu.

2. W przypadku jednorazowej przemocy fizycznej lub psychicznej, gdy rodzice nie współpracują, dyrektor składa wnioski do sądu rodzinnego.
3. **Osoba Godna Zaufania** informuje dyrektora o swoich działaniach, monitorując sytuację małoletniego i organizując wsparcie.

Krzywdzenie małoletniego przez innych małoletnich w placówce

1. Jeśli pracownik podejrzewa, że małoletni jest krzywdzony przez innych małoletnich na terenie Szkoły Podstawowej nr 17, przygotowuje **NOTATKĘ SŁUŻBOWĄ** i przekazuje informację wychowawcy.
2. Jeśli zgłoszenie pochodzi od małoletniego, pracownik Szkoły Podstawowej nr 17 wysłuchuje go bez obecności innych osób małoletnich, sporządza **NOTATKĘ SŁUŻBOWĄ**, powiadamia wychowawcę.
3. Wychowawca informuje **Osobę Godną Zaufania**, a w jej obecności przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z osobą poszkodowaną i uczniami podejrzanymi.
4. **Osoba Godna Zaufania** wraz z wychowawcą opracowuje **Plan Pomocy Małoletniemu**, oddzielnie dla sprawcy/ów i poszkodowanego.
5. Wychowawca monitoruje sytuację małoletniego we współpracy z **Osobą Godną Zaufania** i rodzicami/opiekunami.

Rozmowy w sprawie krzywdzenia w placówce

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez innych małoletnich na terenie Szkoły Podstawowej nr 17, należy przeprowadzić osobno rozmowę wyjaśniającą z małoletnim podejrzanym i jego rodzicami, a także rozmowę z małoletnim krzywdzonym i jego rodzicami. Ustalenia są spisywane na **KARCIE INTERWENCJI**. (Oddzielne karty są dla małoletniego krzywdzącego i krzywdzonego.)
2. W trakcie rozmów należy upewnić się, że małoletni podejrzewany o krzywdzenie sam nie jest krzywdzony przez inne osoby. W przypadku potwierdzenia, należy zastosować odpowiednie procedury zawarte w Standardach.
3. Rozmowa wspólna może odbyć się jako jeden z punktów **Planów Pomocy Małoletnim**, po zaakceptowaniu takiego rozwiązania przez wszystkie zainteresowane strony.

Jednorazowa krzywda spowodowana przez małoletniego w Szkole Podstawowej nr 17

1. Jeśli małoletni doświadcza jednorazowej i jednocześnie dotkliwej krzywdy, w szczególności o charakterze przemocy fizycznej, psychicznej lub seksualnej, dyrektor składa wnioski do sądu rodzinnego o wszczęcie postępowania w sprawie o demoralizację (w przypadku, gdy sprawcą jest małoletni w wieku co najmniej 10 lat).

2. W przypadku sytuacji jednorazowej krzywdy, w tym dotkliwej, gdy sprawcą jest osoba poniżej 10 roku życia, stosuje się postępowanie wskazane w rozdziale II, **traktując ten incydent jako symptom krzywdzenia małoletniego sprawcy.**

Plan Pomocy dla małoletniego sprawcy

1. We współpracy z rodzicami małoletniego opracowuje się [Plan Pomocy](#).
2. W planie pomocy dla małoletniego sprawcy, należy uwzględnić działania nakierowane na zmianę jego niepożądanych i problemowych zachowań.

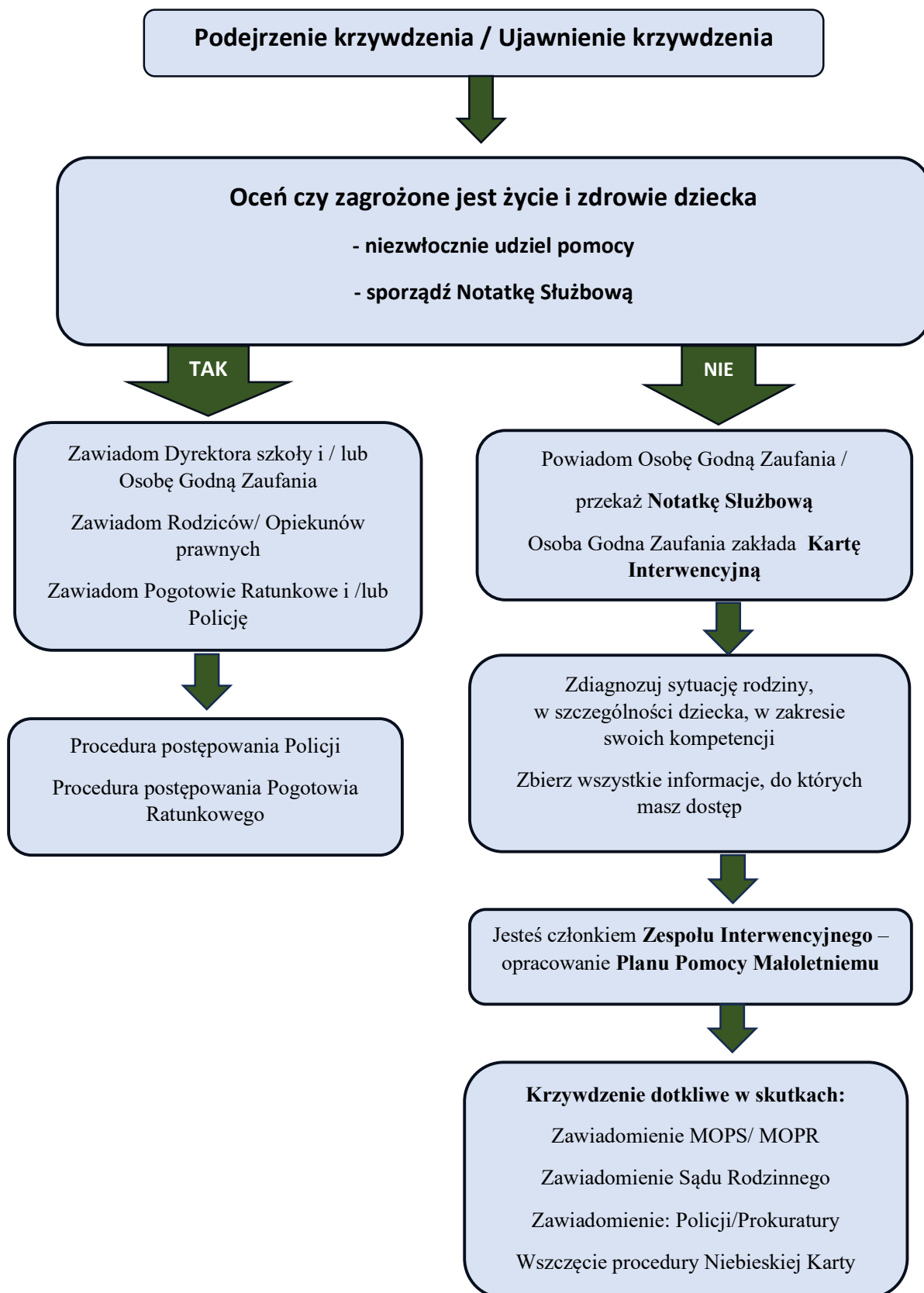
Krzywdzenie poza Szkołą Podstawową nr 17

1. Jeśli małoletni krzywdzący nie uczęszcza do Szkoły Podstawowej nr 17, również gdy krzywda nastąpiła poza terenem placówki, organizuje się rozmowy z małoletnim krzywdzonym, ewentualnymi innymi świadkami i rodzicami małoletniego krzywdzonego, informując o dostępnych formach wsparcia.
2. W uzasadnionych przypadkach dyrektor podejmuje dalsze kroki prawne opisane w Standardach.

Małoletni podejrzany o przestępstwo

Jeśli małoletni podejrzany o krzywdzenie ma 13-17 lat i jego zachowanie jest czynem karnym, należy poinformować sąd rodzinny o możliwości popełnienia czynu karnego przez nieletniego.

Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia, posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego oraz ujawnieniu krzywdzenia.

Rozdział VII

Zasady ochrony wizerunku małoletniego

Ochrona danych osobowych małoletnich w Szkole Podstawowej nr 17

1. Szkoła Podstawowa nr 17 dba o to, aby chronić dane osobowe małoletnich zgodnie z prawem. W kwestiach związanych z wizerunkiem małoletnich, placówka postępuje odpowiedzialnie i ostrożnie, dbając o to, jak są utrwalane, przetwarzane, używane i publikowane zdjęcia małoletnich.
2. Szanując prawo małoletniego do prywatności i ochrony swoich rzeczy osobistych, Szkoła Podstawowa nr 17 zapewnia ochronę wizerunku każdego małoletniego.
3. Zasady dotyczące ochrony wizerunku małoletniego w Szkole Podstawowej nr 17 są szczegółowo uregulowane w dokumentach wewnętrznych szkoły oraz opisane w załączniku nr 5 do niniejszych Standardów.

Rozdział VIII

Zasady dostępu małoletnich do Internetu oraz ochrony przed szkodliwymi treściami

Bezpieczeństwo małoletnich w Internecie

1. Szkoła Podstawowa nr 17, dostarczając małoletnim dostęp do Internetu, podejmuje środki ostrożności, zabezpieczając je przed treściami, które mogą być szkodliwe dla ich właściwego rozwoju. Odpowiada za monitorowanie sieci w celu identyfikacji potencjalnych nadużyć, a także za korzystanie z oprogramowania zabezpieczającego zgodnego z obowiązującymi standardami bezpieczeństwa.

Dostęp małoletnich do Internetu

1. Małoletni mają dostęp do Internetu:
 - a) podczas zajęć - pod nadzorem nauczyciela,
 - b) na wyznaczonych komputerach w bibliotece szkolnej.

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu

1. W przypadku korzystania z Internetu podczas zajęć, nauczyciel zobowiązany jest poinformować małoletnich o zasadach bezpieczeństwa.
2. Nauczyciel czuwa podczas lekcji nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu.

Bezpieczeństwo sieci komputerowej

1. Dyrektor odpowiedzialny jest za bezpieczeństwo sieci komputerowej w Szkole Podstawowej nr 17.
2. Dyrektor organizuje z pomocą pracowników regularne zajęcia dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.

Zabezpieczanie sieci Internetowej

1. Osoba odpowiedzialna za Internet dba o zabezpieczenie sieci przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalowanie i aktualizowanie stosownego oprogramowania.
2. Oprogramowanie jest aktualizowane przynajmniej raz w miesiącu.
3. Osoba odpowiedzialna sprawdza, czy na komputerach z dostępem otwartym nie znajdują się niebezpieczne treści, przynajmniej raz w miesiącu.

Reakcja na niebezpieczne treści

1. W przypadku wykrycia niebezpiecznych treści, osoba odpowiedzialna informuje dyrektora, który organizuje rozmowę małoletniego z **Osobą Godną Zaufania** informując o tym jednocześnie rodziców.
2. **Osoba Godna Zaufania** rozmawia z małoletnim na temat bezpieczeństwa w Internecie.
3. Jeżeli podczas rozmowy ujawni się, że małoletni jest krzywdzony, podejmuje się działania opisane w Standardach.

Rozdział IX

**Zasady i sposób udostępniania rodzicom/ opiekunom prawnym
oraz małoletnim Standardów**

Rodzice/ opiekunowie prawni

1. Dokumentacja składająca się na Standardy Ochrony Małoletnich jest udostępniana rodzicom/ opiekunom prawnym na stronie internetowej szkoły.
2. Rodzice/opiekunowie prawni małoletnich są informowani o Standardach podczas zebrań z rodzicami z wykorzystaniem prezentacji (wersja skrócona).
3. Na życzenie rodziców/opiekunów prawnych Standardy są udostępniane w formie papierowej w bibliotece szkolnej.
4. Obowiązkiem rodziców/opiekunów prawnych jest zapoznanie się ze Standardami i wynikającymi z nich zasadami ochrony małoletnich.
5. Standardy Ochrony Małoletnich są udostępniane w szkole poprzez ich wywieszenie w gablotach szkoły.

Małoletni

1. Dokumentacja składająca się na Standardy Ochrony Małoletnich jest udostępniana uczniom na stronie internetowej szkoły.
2. Uczniowie zapoznawani są ze Standardami Ochrony Małoletnich przez wychowawców podczas narad klasowych w klasach IV-VIII oraz zajęć zintegrowanych w klasach I-III z wykorzystaniem prezentacji (wersja skrócona) przeznaczonej dla uczniów starszych oraz wersji ikonograficznej dla uczniów młodszych.
<https://view.genial.ly/662648c7a373770014fe4ae2/presentation-ikonografia-klasy-1-3>
<https://view.genial.ly/662b5c30b166e100145f5d0c/presentation-standardy-ochrony-maloletnich-wersja-skrocona-dla-uczniow>
3. Standardy Ochrony Małoletnich są dostępne dla uczniów również w formie papierowej w bibliotece szkolnej.
4. Obowiązkiem uczniów jest zapoznanie się ze Standardami i wynikającymi z nich zasadami ochrony małoletnich i przestrzeganie ich.
5. Standardy Ochrony Małoletnich (wersja skrócona oraz wersja ikonograficzna) - zawierająca informacje istotne dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 17 udostępnione są w widocznych miejscach (tablice informacyjne/ gabloty) na pierwszym i drugim piętrze.

Rozdział X**Monitoring stosowania Standardów****Odpowiedzialność za Standardy Ochrony Małoletnich:**

1. Dyrektor jako organ zarządzający jest odpowiedzialny za:
 - a) wdrażanie standardów,
 - b) nadzór nad wdrażaniem i realizowaniem standardów,
 - c) dokonywanie oceny standardów, co najmniej raz na dwa lata, w celu zapewnienia dostosowania ich do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami,
 - d) dokumentowanie wniosków z przeprowadzonej oceny.
2. Osoba odpowiedzialna za Standardy – wicedyrektor :
 - a) odpowiada za przygotowanie pracowników merytorycznych do przestrzegania Standardów poprzez organizację wewnętrznych szkoleń, w których pracownicy uczestniczą i potwierdzają swój udział; w tym dla nowych pracowników,
 - b) monitorowanie realizacji Standardów; w tym badania ankietowe lub inne formy zbierania danych (minimum raz na 12 miesięcy),
 - c) odpowiada za przygotowanie sprawozdania z monitoringu obejmującego przebieg realizacji działań wypisanych w punktach: a) i b).

Za szkolenie personelu administracyjnego oraz związanego z obsługą szkoły odpowiada kierownik administracyjny.

3. **Osoba Godna Zaufania** odpowiada za monitorowanie spraw zgłoszonych, w których podejmowane są dalsze działania, w tym poprzez prowadzenie rejestru zgłoszeń na podstawie **Kart Interwencji**.
4. Cała społeczność Szkoły Podstawowej nr 17 jest odpowiedzialna za przestrzeganie Standardów oraz ewentualne proponowanie zmian do nich.

Konsultacje w ramach monitoringu

1. W trakcie monitoringu **Standardów Ochrony Małoletnich**: dyrektor, osoba odpowiedzialna za standardy oraz **Osoba Godna Zaufania** konsultują się z rodzicami i małoletnimi podczas spotkań.
2. Zmiany w Standardach wprowadza dyrektor po dalszych konsultacjach z wszystkimi organami Szkoły Podstawowej nr 17, informując o nich pracowników, małoletnich i rodziców.

Rozdział XI

Przepisy końcowe

Wprowadzenie Standardów

1. Standardy zaczynają obowiązywać **od 15 sierpnia 2024r.**
2. Informacja o rozpoczęciu obowiązywania Standardów upowszechniana jest w Szkole Podstawowej nr 17 poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń (na parterze szkoły) oraz przesłanie tekstu drogą elektroniczną (poprzez MobiDziennik- na konta pracownicze) a także poprzez umieszczenie dokumentów na stronie internetowej oraz na ogólnodostępnej tablicy ogłoszeń (pierwsze/ drugie piętro) w formie skróconej, dostosowanej do wieku małoletnich.
3. Zasady zawarte w Standardach obowiązują wszystkich pracowników Szkoły Podstawowej nr 17, włącznie z wolontariuszami, stażystami, praktykantami i innymi osobami, które mają kontakt z małoletnimi w placówce, a swoje zrozumienie treści potwierdzają własnoręcznym podpisem.
4. Każdy pracownik jest zobowiązany przeczytać Standardy i ich przestrzegać, co potwierdzone jest pisemnym oświadczeniem.

Załącznik nr 1

CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA MAŁOLETniego

Za czynniki ryzyka rozumie się takie wskaźniki (sytuacje, wydarzenia, cechy podmiotowe małegoletniego, innych osób lub środowiska oraz inne zjawiska), które identyfikuje się jako zwiększające ryzyko krzywdzenia małegoletniego.

Choć małegoletni nigdy nie jest winny doznawanej krzywdy, uznaje się, że niektóre jego cechy, związane np. ze stanem zdrowia, poziomem rozwoju, funkcjonowaniem czy pozycją w rodzinie, mogą narażać je na doświadczanie krzywdzenia w relacji z innymi (rodziną, rówieśnikami, innymi dorosłymi) lub zwiększać ryzyko doznania takiej krzywdy.

Wiele z czynników ryzyka krzywdzenia związane jest z osobami najbliższymi. Przy identyfikacji ryzyka warto się powstrzymywać od oceny moralnej i przypisywania odpowiedzialności rodzicom. Zdecydowana większość dorosłych, którzy mają pod opieką swoje dzieci jest świadoma problemów i robi co w ich mocy by ochronić dzieci przed ich skutkami.

Czynniki ryzyka występujące w sytuacji małegoletniego powinny wskazywać nam, że warto zwrócić na niego szczególną i stałą uwagę. Warto monitorować w sposób stały jego funkcjonowanie pod kątem jego dobrostanu i czy nie jest ono zakłócanie przez krzywdzenie.

Wyodrębnić można co najmniej trzy ważne grupy czynników ryzyka, które mogą wskazywać na ryzyko pojawienia się krzywdzenia. Lista tych czynników nie jest pełna i nie wyczerpuje czynników ryzyka wszystkimi formami krzywdzenia.

I. CZYNNIKI ZWIĄZANE Z MAŁOLETNIEM

Czynniki ryzyka	Opis
- Przedwczesny poród, - Poród bez pomocy medycznej, - Niska waga urodzeniowa, - Poród z ciąży bliźniaczej lub mnogiej,	Początek życia małegoletniego, okoliczności jego narodzin, takie jak: przedwczesny poród, poród bez pomocy medycznej, niska waga urodzeniowa, narodziny z ciąży mnogiej oraz krótka przerwa pomiędzy kolejnymi porodami mogą być czynnikami ryzyka krzywdzenia.
Krótkie przerwypomiędzykolejnymi porodami	Wszystkie te sytuacje stanowią ogromne obciążenie psychiczne i fizyczne dla rodziców i wpływają na dalszy rozwój dziecka.
Długotrwały płacz	Nadmierna płaczliwość małegoletniego z kolei budzi bezradność, poczucie winy rodzica; stany te mogą zamienić się w złość, bezsilność, a w konsekwencji wywołać agresję wobec małegoletniego czy jego odrzucenie.

• Wiek małoletniego	Czynnikiem ryzyka krzywdzenia może być także określony wiek małoletniego. W rozwoju małoletniego występują tzw. okresy krytyczne, w których jest większe prawdopodobieństwo pojawienia się pewnych rodzajów krzywdzenia. Najmłodszy małoletni (do 3 r. ż.) są bardziej zależni od opiekunów i spędzają z nimi więcej czasu. Małoletni w tym wieku mają mniejszą zdolność dostosowania się do oczekiwań dorosłych, a także słabiej panują nad emocjami. To sprawia, że ryzyko doznawania przez nie krzywdy fizycznej i psychicznej jest większe. Badania wskazują także, że w okresie od osiągnięcia 8 r. ż. przez cały czas dojrzewania, małoletni jest bardziej narażony na ryzyko wykorzystywania seksualnego.
• Przewlekłe choroby, • Niepełnosprawność intelektualna, • Niepełnosprawność ruchowa • Osoby neuroróżnorodne: - spektrum autyzmu, - ADHD, - dysleksje	Okolicznością zwiększającą prawdopodobieństwo krzywdzenia jest niepełnosprawność intelektualna małoletniego, mocno powiązana z ryzykiem wystąpienia krzywdzenia fizycznego oraz wykorzystania seksualnego. Również przewlekłe choroby somatyczne oraz niepełnosprawność ruchowa skutkują dużą, a także trwałą zmianą życia dziecka powodując jego większą zależność od innych. Bez odpowiedniego wsparcia małoletni i jego rodzina są istotnie bardziej narażeni na wystąpienie trudnych sytuacji i frustracji. Mechanizmy te mogą prowadzić do krzywdzenia, mogącego przybrać formę jawnego odrzucenia małoletniego, biernego zaniedbywania lub nawet czynnych form przemocy, związanych z rozładowywaniem frustracji. W sytuacji niepełnosprawności lub choroby małoletniego może dojść również do przemocy psychicznej, która niekiedy wynika ze stawiania małoletniemu wymagań, jakim nie jest ono w stanie sprostać. Narażone na zwiększone ryzyko doświadczania krzywdzenia fizycznego, psychicznego oraz wykorzystywania seksualnego są także osoby neuroróżnorodne.
• Choroby psychiczne	Kolejnym czynnikiem ryzyka są choroby psychiczne małoletniego. Wystąpienie u małoletniego zaburzeń psychicznych wiąże się z wysokim poziomem stresu i lęku w rodzinie. Łatwo wtedy o eskalację trudnych zachowań pozostałych domowników, np. agresji i przemocy – zarówno fizycznej, jak i słownej.

II. CZYNNIKI RODZINNE, (czyli cechy charakteryzujące funkcjonowanie rodziny oraz cechy poszczególnych jej członków).

Czynniki ryzyka	Opis
Nieobecność rodziców	Ryzyko wystąpienia krzywdzenia małoletniego wiąże się z jego opuszczeniem przez jedno lub oboje rodziców. Nieobecność rodziców – fizyczna bądź psychiczna – jest czynnikiem ryzyka krzywdzenia małoletnich, bez względu na ich wiek. Czynniki te zwiększa prawdopodobieństwo zaniedbania fizycznego i emocjonalnego. Konsekwencją tego jest szukanie przez małoletnich bliskości i akceptacji u osób obcych, które także mogą być potencjalnymi sprawcami krzywdzenia.
- Autorytarny styl rodzicielstwa - Doświadczenie przez rodzica przemocy w dzieciństwie - Kondycja psychiczna rodziców	Prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy wobec małoletniego związane jest także z tzw. autorytarnym stylem rodzicielstwa, który wynika m.in. z historii życia rodzica, cech jego osobowości oraz kondycji psychicznej. Doświadczenie przez rodzica przemocy w dzieciństwie lub bycie jej świadkiem oraz brak odczuwania bliskości z własnymi rodzicami znacząco zwiększają prawdopodobieństwo powielania podobnych zachowań wobec małoletnich i wejście w rolę sprawcy.
- Uzależnienia - Inne zaburzenia psychiczne rodzica - Konflikty - Kryzysy	Uzależnienia i inne zaburzenia psychiczne rodzica są przyczyną większego ryzyka doświadczenia przez małoletnich krzywdzenia. Agresji lub innym formom krzywdzenia w rodzinie sprzyjają też konflikty i kryzysy.
- Samotne rodzicielstwo - Obecność niespokrewnionych osób dorosłych w rodzinie	Do czynników ryzyka krzywdzenia zaliczane jest także samotne rodzicielstwo, będące dla wielu osób sporym wyzwaniem. Ograniczona ilość czasu, który rodzic może poświęcić małoletniemu, jest przyczyną trudności w budowaniu bliskiej relacji z małoletnim. Dodatkowo, niestabilna sytuacja rodzinna:
	brak wsparcia, obecność niespokrewnionych z małoletnim osób, mogą powodować ryzyko wystąpienia odrzucenia i agresji lub nieprawidłowych relacji.

• Rodzina zastępcza • Rodzina adopcyjna	Istotnym czynnikiem ryzyka jest obecność małoletniego w nieprzygotowanej wychowawczo i merytorycznie rodzinie zastępczej czy adopcyjnej. Rodzice przyjmujący małoletni pod swoją opiekę bywają niegotowi do tego, aby radzić sobie z bardzo trudnymi emocjami skrzywdzonego wcześniej małoletniego. Odrzucenie, skrajna przemoc, których małoletni mogło doświadczyć, wpływają na jego zachowanie oraz funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Porzuceni małoletni postrzegają siebie jako niegodne miłości, mało ważne i zasługujące na karę. Swoim zachowaniem często prowokują do odrzucenia czy ukarania, by utwierdzić się w przekonaniach. Kary reaktywują wcześniejsze traumy małoletniego i dezorganizują jego zachowanie, względem którego rodzice są bezradni.
--	---

III. CZYNNIKI ZWIĄZANE ZE ŚRODOWISKIEM SPOŁECZNYM:

Czynniki ryzyka	Opis
• Izolacja Społeczna	Do tej grupy zalicza się głównie izolację społeczną, rozumianą jako ubogie kontakty małoletniego i jego rodziny z innymi osobami lub grupami oraz zamknięcie na relacje pozarodzinne. Sytuacja taka może sprzyjać rozwojowi przemocy, a także większej kontroli sprawcy nad swoimi ofiarami oraz ograniczać szanse na jej ujawnienie i udzielenie pomocy.
• Ubóstwo w najbliższym otoczeniu rodziny	Ryzyko wystąpienia krzywdzenia małoletni niosą też: ograniczenie możliwości zaspokajania potrzeb materialnych i zdrowotnych, złe warunki mieszkaniowe czy skrajne ubóstwo. Takim sytuacjom często towarzyszy stres rodziców, którzy muszą zapewnić przetrwanie sobie i małoletniemu.
• Przemoc i patologia	Czynnikiem ryzyka krzywdzenia małoletniego są także przemoc i patologia społeczna występujące w najbliższym środowisku zamieszkania.

Załącznik nr 2

SYMPTOMY KRZYWDZENIA MAŁOLETNIEGO

Za symptomy krzywdzenia rozumie się takie wskaźniki (przede wszystkim stany, ale również sytuacje, wydarzenia, cechy podmiotowe małoletniego, innych osób lub środowiska), które identyfikuje się jako możliwe oznaki lub skutki krzywdzenia.

Choć niektóre oznaki lub skutki mogą się wydawać jednoznacznym następstwem krzywdzenia, nie zawsze tak być musi. Pewnym jest, że poważne i silnie wskazujące na krzywdzenie symptomy powinny być niezwłocznie wyjaśniane (przede wszystkim co do kontekstu ich pojawienia się).

Rozważenie możliwości krzywdzenia oznacza, że krzywdzenie stanowi jedno z możliwych wyjaśnień niepokojących. W takiej sytuacji konieczna jest dalsza ocena sytuacji - należy w miarę możliwości wykluczyć inne wyjaśnienia danego symptomu.

Symptomy krzywdzenia małoletnich można podzielić na kilka kategorii, np.:

- Symptomy fizyczne: ślady na ciele małoletniego, siniaki, otarcia, złamania, odparzenia, ślady duszenia.
- Symptomy emocjonalne: trudności w rozumieniu i wyrażaniu emocji, nagła i silna ekspresja emocji, negatywny obraz siebie, silny strach, okazywanie agresji.
- Symptomy poznawcze: spadek wyników w nauce, niewystępujące wcześniej problemy z koncentracją i pamięcią, trudności w rozwiązywaniu problemów.
- Symptomy behawioralne: problemy z podporządkowaniem się regułom, wycofanie, nieufność, agresywne zachowania.
- Objawy molestowania seksualnego: ból, zaburzenia układu pokarmowego i moczowego, reakcje psychiczne, wycofanie, poczucie wstydu.

Ważne jest, aby być wrażliwym na zmiany w zachowaniu uczniów, obserwować uważnie małoletnich, rejestrować niepokojące ich symptomy mogące świadczyć o krzywdzeniu małoletnich.

Zareaguj, gdy:

- Dziecko jest często brudne, nieprzyjemnie pachnie,
- Dziecko kradnie jedzenie, pieniądze itp.,
- Dziecko żebrze,
- Dziecko jest głodne,
- Dziecko nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.,
- Dziecko nie ma przyborów szkolnych, odzieży, butów itp.,
- Dziecko ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić. Obrażenia są w różnej fazie gojenia,
- Podawane przez Dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp. Dziecko często je zmienia,
- Pojawia się niechęć przed udziałem w lekcjach wychowania fizycznego,

- Dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody,
- Dziecko boi się rodzica lub opiekuna, boi się przed powrotem do domu,
- Dziecko wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła,
- Dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.,
- Dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone, depresyjne itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza się itp.,
- Dziecko osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości,
- Dziecko ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet itp.),
- Dziecko używa środków psychoaktywnych,
- Dziecko nadmiernie szuka kontaktu z innym dorosłym (tzw. lepkość emocjonalna Dziecka),
- Dziecko moczy i zanieczyszcza się bezwiednie w konkretnych sytuacjach czy też na widok określonych osób,
- Dziecko ma otarcia naskórka, skarży się na bolesność narządów płciowych i/lub odbytu,
- W pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu Dziecka zaczynają dominować elementy/motywy seksualne,
- Dziecko jest zainteresowane aspektami seksualnymi nieadekwatnie do wieku,
- Dziecko ucieka z domu,
- Nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania Dziecka,
- Dziecko mówi o przemocy, opowiada o sytuacjach, których doświadcza;

Zwróć uwagę, gdy:

- Rodzic/opiekun podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnienia przyczyn obrażeń Dziecka,
- Rodzic/opiekun odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem Dziecka,
- Rodzic /opiekun mówi o Dziecku w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża i strofuje Dziecko
np.: używając wulgaryzmów, obraźliwych określeń
- Rodzic /opiekun poddaje Dziecko surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy lub zbyt pobłażliwy lub odrzuca Dziecko,
- Rodzic /opiekun nie interesuje się losem i problemami Dziecka,
- Rodzic /opiekun często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa Dziecko,
- Rodzic /opiekun jest apatyczny, pogrążony w depresji,
- Rodzic /opiekun zachowuje się agresywnie,
- Rodzic /opiekun ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np.: reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie,
- Rodzic /opiekun nie ma świadomości lub neguje potrzeby Dziecka,
- Rodzic /opiekun faworyzuje jedno z rodzeństwa,
- Rodzic /opiekun przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym z Dzieckiem,
- Rodzic /opiekun nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

Załącznik nr 3

ZASADY BEZPIECZNEJ RELACJI PERSONELU Z MAŁOLETNIEM

Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra małoletniego i w jego najlepszym interesie. Personel traktuje małoletniego z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie krzywdzenia wobec małoletnich w jakiejkolwiek formie. Personel realizując te cele działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych instytucji oraz swoich kompetencji. Zasady bezpiecznych relacji personelu z małoletnimi obowiązują wszystkich pracowników, stażystów i wolontariuszy.

Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia.

Relacje personelu z dziećmi

Jesteś zobowiązany/a do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia, czy Twoja reakcja, komunikat bądź działanie wobec małoletniego są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych małoletnich. Działaj w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji Twojego zachowania.

Zachowania POZYTYWNE

1. W komunikacji z małoletnim zachowuj cierpliwości i szacunek.
2. Słuchaj uważnie małoletniego i udzielaj mu odpowiedzi adekwatnych do wieku i sytuacji.
3. W komunikacji z małoletnim staraj się, by Twoja twarz była na poziomie twarzy małoletniego
4. Zapewnij małoletnich, że jeżeli czują się niekomfortowo z jakimś zachowaniem, sytuacją czy słowami mogą o tym powiedzieć Tobie, Osobie Godnej Zaufania lub innej osobie której ufają i mogą oczekiwać reakcji/pomocy.
5. Doceniaj i szanuj wkład małoletnich w podejmowanie działań i traktuj je równo (bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd).
6. Szanuj prawo małoletniego do prywatności, a jeżeli musisz odstąpić od tej zasady wyjaśnij to (np. aby chronić małoletniego odstępujesz od zasady poufności).
7. Podejmując decyzje dotyczące małoletniego poinformuj go o tym i staraj się brać pod uwagę jego oczekiwania.
8. Unikaj zbędnego ryzyka w pracy z małoletnim – sprawdzaj czy sprzęt i otoczenie jest bezpieczne.
9. Zawsze bądź przygotowany na wyjaśnienie swoich działań wobec małoletnich.
10. Zachowaj szczególną ostrożność wobec małoletnich, którzy doświadczali nadużyć i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. W takich sytuacjach powinieneś reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc małoletniemu zrozumieć znaczenie osobistych granic.

11. Pamiętaj, że w sytuacjach, które tego wymagają należy podejmować bezpieczny kontakt fizyczny z małoletnim.

Istnieją sytuacje, w których fizyczny kontakt z małoletnim jest stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby małoletniego w danym momencie, uwzględnia wiek małoletniego, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. **Kieruj się zawsze swoim profesjonalnym osądem**, słuchając i obserwując reakcję małoletniego.

Pamiętaj, że brak pomocy małoletniemu, który nie może poradzić sobie sam, może stanowić naruszenie jego godności.

Zachowania NEGATYWNE

1. Nie wolno Ci zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać małoletniego.
2. Nie wolno Ci krzyczeć na małoletniego w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa jego lub innych małoletnich.
3. Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w inny sposób naruszać nietykalność fizycznej małoletniego.
4. Nie wolno Ci nawiązywać z małoletnim jakichkolwiek relacji intymnych.
5. Nie wolno Ci utrzymywać wizerunku małoletniego dla potrzeb prywatnych (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie). Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków małoletniego, jeśli dyrekcja nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców/przedstawicieli ustawowych. Nie dotyczy to zdjęć dokumentujących dane wydarzenie, gdy wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół większej całości takiej jak zgromadzenie, impreza itd. [zgodnie z art. 81ust 2 pkt 2 ustawy Prawo autorskie].
6. Nie wolno Ci zapraszać małoletnich do swojego prywatnego domu/mieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z małoletnimi poza godzinami pracy, musisz poinformować o tym dyrekcję, a rodzice i małoletni muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
7. Nie wolno Ci kontaktować się z małoletnimi przez prywatne kanały komunikacji i media (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych). Właściwą formą komunikacji z małoletnimi i ich rodzicami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, dziennik elektroniczny, telefon służbowy).
Kontakt telefoniczny z wykorzystaniem prywatnych telefonów pracownika szkoły oraz uczniów i rodziców (za zgodą wszystkich stron) możliwy jest podczas wyjść i wycieczek klasowych oraz w sprawach szczególnej wagi związanej z zagrożeniem bezpieczeństwa i życia małoletniego.
8. Nie wolno Ci proponować małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w ich obecności.

9. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub małoletnich, zawsze poinformuj o tym dyrektora lub postąp zgodnie z procedurą interwencji opisaną w Standardach.
10. Jeżeli utrzymujesz relacje towarzyskie lub rodzinne z rodzicami małoletniego (jeśli małoletni i rodzice są osobami bliskimi wobec pracownika) zachowuj poufność wszystkich informacji dotyczących innych małoletni, ich rodziców oraz opiekunów.
11. Nie wolno Ci przyjmować pieniędzy ani prezentów od małoletnich, ani ich rodziców. Nie dotyczy to okazjonalnych podarków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych czy drobnych upominków przyjętych tradycyjnie przy tego typu okolicznościach.
12. Nie wolno Ci wchodzić w relacje jakiejkolwiek zależności wobec małoletniego lub jego rodziców. Nie wolno Ci zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzących do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.
13. Nie podejmuj innego niż niezbędny kontakt fizyczny z małoletnim. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z małoletnim może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby małoletniego w danym momencie, uwzględnia wiek małoletniego, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Kieruj się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję małoletniego, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy Twoich dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez małoletniego lub osoby trzecie.

Kontakt fizyczny z małoletnim nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.

14. Nie wolno Ci ujawniać informacji wrażliwych dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich. Obejmuje to wizerunek małoletniego, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
15. Nie wolno Ci zachowywać się w obecności małoletnich w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec małoletniego relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
16. Nigdy nie dotykaj małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
17. Podczas wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z małoletnim w jednym łóżku lub w jednym pokoju.
18. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub małoletnich, zawsze poinformuj o tym dyrektora lub postąp zgodnie z procedurą interwencji opisaną w Standardach.

BEZPIECZEŃSTWO ONLINE

1. Bądź świadom cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania Twojej prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także Twoich własnych działań w Internecie. Dotyczy to lajkowania określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których możesz spotkać uczniów/uczennice, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których korzystasz. Jeśli Twój profil jest publicznie dostępny, małoletni i ich rodzice/opiekunowie będą mieć wgląd w Twoją cyfrową aktywność.
2. Nie wolno Ci nawiązywać prywatnych kontaktów z uczniami i uczennicami poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.
3. W trakcie lekcji osobiste urządzenia elektroniczne powinny być wyłączone lub wyciszone.

Załącznik nr 4

ZASADY BEZPIECZNEJ RELACJI POMIĘDZY MAŁOLETNIAMI

Podstawowe zasady.

W Szkole Podstawowej nr 17 nie ma zgody na przemoc!

Ani fizyczną, ani psychiczną, ani słowną, ani seksualną, ani cyberprzemoc!

Każdy z nas rozumie, że różnimy się od siebie.

Zachowania POZYTYWNE

1. W komunikacji z kolegami/koleżankami zachowuj szacunek, nie przerywaj innym, gdy się wypowiadają.
2. Słuchaj innych, gdy mówią.
3. Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, jeśli nie naruszają one dobra osobistego innych osób.
4. Pamiętaj, że żarty, które nie bawią drugiej osoby albo sprawiają jej przykrość, nie są żartami i taką zabawę słowną natychmiast przerywaj.
5. Stosuj słowo „STOP”, jeśli dana forma interakcji Ci nie odpowiada.
6. Jeśli pojawi się między Tobą a kolegą/koleżanką forma interakcji, która Tobie nieodpowiada, spróbuj rozwiązać ją stosując komunikat JA - przykład 5 kroków:
 - a) Wycisz się, uspokój, zatrzymaj niepotrzebną kłótnię, zanim stracisz nad sobą kontrolę, a konflikt się tylko pogorszy.
 - b) Powiedz co według Ciebie jest problemem, co jest przyczyną nieporozumienia, czego oczekujesz. (komunikaty JA)
 - c) Słuchaj co mówi druga osoba, jakie są jej odczucia, czego ona oczekuje i podsumuj, to co usłyszałeś/usłyszałaś.
 - d) Upewnij się, że Twój rozmówca powiedział wszystko odnośnie swoich odczuć.
 - e) Wymyślcie rozwiązanie, które będzie satysfakcjonujące dla Was obojga.
7. Jeśli nie uda się Wam rozwiązać konfliktu, pamiętaj że zawsze możesz zwrócić się o pomoc do wychowawcy.
8. Szanuj przestrzeń intymną swoich kolegów i koleżanek.
9. Szanuj prawo innych do prywatności, nie przeglądaj rzeczy, telefonu, tabletu, komputera innych osób i ich zawartości.
10. Unikaj wchodzenia w sytuacje, które mogą mieć dla Ciebie i innych negatywne konsekwencje.

Zachowania NEGATYWNE

1. Nie wolno Ci krzyczeć na koleżanki, kolegów, lekceważyć, obrażać, wyśmiewać, wykluczać z grupy
2. Nie wolno Ci używać języka nienawiści, wulgaryzmów ani tzw. hejtu
3. Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w inny sposób naruszać nietykalność fizyczną koleżanki/kolegi ani używać jakiejkolwiek przemocy fizycznej
4. Nie wolno Ci nagrywać ani rozpowszechniać wizerunku kolegi/koleżanki bez ich jego/jej wyraźnej zgody
5. Nie wolno Ci wyrażać negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, pracy, wyglądu kolegów/koleżanek.
6. Nie wolno Ci wyrażać negatywnych komentarzy, ani wyśmiewać niepełnosprawności, kalectwa, chorób lub zaburzeń innych osób.
7. Nie wolno Ci pożyczać rzeczy innych bez ich zgody.
8. Nie wolno Ci zabierać, ukrywać rzeczy innych osób.
9. Nie wolno Ci spożywać alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji ani zachęcać do ich spożycia kolegów/koleżanek.
10. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych małoletnich, zawsze poinformuj o tym wychowawcę lub Osobę Godną Zaufania lub inną osobę, której ufasz.

Załącznik nr 5

ZASADY OCHRONY WIZERUNKU MAŁOLETNIEGO**1. Zgoda na Utrwalanie Wizerunku:**

- Zgodnie z przepisami RODO występujemy o pisemną zgodę do każdego rodzica/ opiekuna na wykorzystanie danych osobowych i wizerunku dziecka i jego opiekuna prawnego w celach informacyjnych.

2. Ograniczenia w Publikacji:

- Unikamy identyfikujących informacji na zdjęciach/nagraniach, używając tylko imienia małoletniego.
- Nie ujawniamy informacji wrażliwych o małoletnim i unikamy ujawniania informacji o małoletnim co do zasady.
- Zdjęcia/nagrania powinny przedstawiać małoletnich w pełni ubranych i w pozytywnych sytuacjach.
- Zarejestrowane obrazy koncentrują się na czynnościach wykonywanych przez małoletnich i co do zasady przedstawiać grupy małoletnich a nie poszczególne osoby.

3. Rezygnacja z Publikacji:

- Nie publikujemy zdjęć małoletnich, którzy opuścili szkołę, chyba że mamy zgodę rodziców.

4. Rejestracja Działań Mediów

- Wszelkie pytania lub prośby mediów o rejestrowanie wydarzeń zgłaszane są wcześniej, uzyskując zgodę dyrekcji.
- Przedstawiciele mediów nie mają dostępu do małoletnich bez nadzoru i zawsze noszą identyfikatory.

5. Niewłaściwe Użycie Zdjęć/Nagrań:

- Wszelkie sytuacje niewłaściwego użycia wizerunków małoletnich są zgłaszane dyrekcji zgodnie z polityką.

6. Rejestracja Wydarzeń przez Osoby Trzecie:

- Osoby rejestrujące wydarzenia dla prywatnego użytku informują o zamiarze robienia zdjęć innych uczestników i mogą wykorzystywać fotografie jedynie do prywatnego użytku

7. Brak Zgody na Rejestrację:

- Jeśli rodzice nie wyrazili zgody na rejestrowanie wizerunku małoletniego, szanujemy ich decyzję.

8. Bezpieczeństwo Przechowywania:

- Materiały z wizerunkiem małoletniego przechowujemy zgodnie z przepisami prawa zabezpieczone w odpowiedni sposób.
- Zakaz rejestrowania wizerunku małoletnich do prywatnych celów.

Te zasady mają na celu zapewnić bezpieczeństwo i szanować prywatność małoletnich oraz ich rodzin.

Załącznik nr 6

KARTA INTERWENCJI

Imię i nazwisko małoletniego:	
Przyczyna interwencji: (forma krzywdzenia)	
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia:	
Podjęte działania (Interwencja wewnętrzna)	
Data	
Podjęte działania (Interwencja zewnętrzna)	
Data	
Dodatkowe wyjaśnienia	

Załącznik nr 7

.....
Miejscowość, data

NOTATKA SŁUŻBOWA

Pracownik/
stanowisko.....

Data / godzina
zdarzenia:.....

Osoby uczestniczące w zdarzeniu:

.....
.....
.....

Krótki opis sytuacji (zdarzenia):

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Działania, kroki podjęte przez osobę sporządzającą notatkę :

.....
.....
.....
.....
.....

.....
(data i podpis

Załącznik nr 8

Poznań, dn.

Sąd Rejonowy¹
 Poznań – Stare Miast
 w Poznaniu
 IV Wydział Rodzinny i Nieletnich
 ul. Młyńska 1a
 61-729 Poznań

Dotyczy:

.....
imię, nazwisko małoletniego, data urodzenia, miejsce urodzenia, adres zamieszkania

.....
imiona i nazwiska rodziców, adres zamieszkania, numery telefonów

Wniosek o wgląd w sytuację rodzinną małoletniego

Proszę o wgląd w sytuację rodzinną małoletniego *imię, nazwisko, data urodzenia, miejsce urodzenia, adres zamieszkania* i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie

Opis sytuacji szkolnej, rodzinnej oraz sytuacji zagrożenia dobra dziecka

.....

Mając powyższe fakty na uwadze można przypuszczać, że dobro małoletniego jest zagrożone, a rodzice nie wykonują właściwie władzy rodzicielskiej. Dlatego wniosek o wgląd w sytuację rodzinną małoletniego i ewentualne wsparcie rodziców jest uzasadniony.

podpis.....

¹Wniosek należy złożyć do sądu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, nie zameldowania

Załącznik nr 9

Poznań, dnia.....

Prokuratura Rejonowa**w****ZAWIADOMIENIE
o podejrzeniu popełnieniu przestępstwa**

Zawiadamiam o podejrzeniu popełnieniu w dniu (*data*) w
 (*miejsce popełnienia przestępstwa*) przestępstwa
 (*rodzaj przestępstwa*) na rzecz (*osoba pokrzywdzona*), przez
(*dane sprawcy lub informacja, że sprawca nieznany*) oraz wnoszę o
 wszczęcie w tej sprawie postępowania przygotowawczego.

Uzasadnienie

[W uzasadnieniu powinien zostać uwzględniony dokładny opis stanu faktycznego, sytuacji związanej z popełnieniem przestępstwa: data, miejsce, okoliczności przestępstwa, świadkowie.]

.....

*(podpis pokrzywdzonego lub osoby składającej
zawiadomienie)*

Załączniki:

-(należy wymienić tutaj dokumenty, do których odnosiliśmy się w uzasadnieniu)

.....

.....

Załącznik nr 10

Ankieta(monitorująca)

Pytania ankietowe	Tak	Nie
Czy znasz standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w placówce, w której pracujesz?		
Czy znasz treść dokumentu <i>Standardy ochrony małoletnich</i> ?		
Czy potrafisz rozpoznawać czynniki ryzyka oraz symptomy krzywdzenia małoletnich?		
Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia małoletnich?		
Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w <i>Standardach</i> przez innego pracownika?		
a)Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? (odpowiedź opisowa)		
b)Czy podjąłeś/aś jakieś działania: jeśli tak – jakie, jeśli nie – dlaczego? (odpowiedź opisowa)		
Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów ochrony małoletnich ? (odpowiedź opisowa)		

Załącznik 11

Oświadczenie pracownika o zapoznaniu się z Standardami Ochrony Małoletnich

....., dnia
(imię i nazwisko)

.....
(stanowisko)

OŚWIADCZENIE

Ja niżej podpisana/y oświadczam, że zapoznałem/łam się ze Standardami Ochrony Małoletnich w Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 11, w Szkole Podstawowej nr 17 w Poznaniu i zobowiązuję się do ich przestrzegania i realizacji. *

.....
(czytelny podpis)

*Załącznik do oświadczenia:

Zadania pracowników Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 11; Szkoły Podstawowej nr 17

Załącznik do oświadczenia pracownika*Zadania pracowników Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 11 ,
Szkoły Podstawowej nr 17 w Poznaniu****Dyrektor jako organ zarządzający odpowiedzialny jest za:**

1. Nadzór nad wdrażaniem i realizowaniem standardów.
2. Bezpieczną rekrutację pracowników oraz osób dopuszczonych do działań edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych nad małoletnimi.
3. Dokonywanie oceny standardów, co najmniej raz na dwa lata, w celu zapewnienia dostosowania ich do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami. Dokumentowanie wniosków z przeprowadzonej oceny SOM.
4. Składanie zawiadomienie do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
5. W porozumieniu z Osobą Godną Zaufania (pedagogiem / psychologiem) występowanie do:
 - sądu rodzinnego, policji,
 - ośrodka pomocy społecznej z zawiadomieniem o zagrożeniu dziecka krzywdzeniem.
6. Podpisywanie pism wychodzących na zewnątrz w sprawach krzywdzenia uczniów.
7. Powoływanie Zespołu Interwencyjnego do diagnozy i oceny ryzyka zagrożenia przemocą domową – odrębne dla każdej sprawy.
8. Przeprowadzanie rozmów dyscyplinujących z uczniami/ rodzicami/ personelem.
9. Zapewnienie pomocy nauczycielom w realizacji ich zadań i ich doskonaleniu zawodowym, ułatwiając im np. możliwość konsultacji trudnych przypadków ze specjalistami, wspiera, organizuje szkolenia w zakresie reagowania.
10. Zabezpieczenie nagrania z monitoringu szkolnego.

Wicedyrektor Szkoły Podstawowej nr 17 odpowiada za:

1. Koordynowanie pracami zespołu powołanego przez Dyrektora do opracowania i wdrażanie Standardów Ochrony Małoletnich na terenie Szkoły Podstawowej nr 17 w Poznaniu.
2. Przeprowadzenie konsultacji z radą pedagogiczną Szkoły Podstawowej nr 17 oraz radą rodziców Szkoły Podstawowej nr 17 w Poznaniu.
3. Przygotowanie pracowników merytorycznych do przestrzegania Standardów poprzez organizację wewnętrznych szkoleń, w których pracownicy uczestniczą i potwierdzają swój udział; w tym dla nowych pracowników.
4. Opracowanie wersji skróconej Standardów dla rodziców – udostępnienie wychowawcom klas I-VIII prezentacji multimedialnej do wykorzystania podczas zebrań z rodzicami.
5. Nadzorowanie pracami zespołu w zakresie opracowania wersji skróconych Standardów, adekwatnych do wieku uczniów: klas I-III oraz IV-VIII i udostępniania ich treści.
6. Nadzorowanie prowadzenia dokumentacji SOM oraz jej archiwizowania.
7. Nadzorowanie pracami Zespołu Interwencyjnego.

8. Monitorowanie realizacji Standardów; w tym przeprowadzania badań ankietowych oraz innych formy zbierania danych (minimum raz na 12 miesięcy),
9. Przygotowanie sprawozdania z monitoringu i przedłożenie dyrektorowi.
10. Zapewnienie pomocy nauczycielom w realizacji Standardów.
11. Przechowywanie dokumentacji związanej ze szkoleniem wewnętrznym pracowników, oraz innej dokumentacji związanej z SOM.

Kierownik administracyjny odpowiada za:

1. Przygotowanie personelu niepedagogicznego do przestrzegania Standardów poprzez organizację wewnętrznych szkoleń, w których pracownicy uczestniczą i potwierdzają swój udział; w tym dla nowych pracowników.
2. Nadzorowanie wdrażania i realizowania SOM przez pracowników administracji i obsługi szkoły.
3. Monitorowanie realizacji Standardów przez pracowników administracji i obsługi.

Osoba Godna Zaufania – pedagog/ psycholog/ pedagog specjalny odpowiada za:

1. Zbieranie informacji o dziecku w celu wstępnego zdiagnozowania jego sytuacji, w szczególności o tzw. czynnikach ryzyka, ponadto danych świadczących o przemoc lub wykluczających ją.
2. Pełnienie roli koordynatora **Zespołu Interwencyjnego**.
3. Nadzorowanie tworzenia **Planu Pomocy Małoletniemu**.
4. Przeprowadzanie we współpracy z wychowawcą oraz innymi osobami zaangażowanymi w pomoc dziecku, ocenę zagrożenia dziecka przemocą.
5. Współpracę z Dyrektorem w podejmowaniu interwencji:
 - a. informuje Dyrektora szkoły o każdym przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie,
 - b. organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla osoby doznającej przemocy
 - c. redaguje pisma wychodzące ze szkoły (Sąd Rodzinny, Policja, MOPR, MOPS)
 - d. nawiązuje współpracę z instytucjami zewnętrznymi działającymi na rzecz wspierania i pomocy ofiarom przemocy domowej.
6. W przypadku powołania do grupy diagnostyczno-pomocowej przez Zespół Interdyscyplinarny uczestniczenie w jej pracach.
7. Monitorowanie sytuacji dziecka poprzez kontakt z wychowawcą, nauczycielami, a także pracownikami niepedagogicznymi – dbając jednocześnie o zapewnienie poufności i niewłączanie osób nie związanych z działaniami nad konkretnym przypadkiem.
8. W uzasadnionych przypadkach wszczynanie procedury **Niebieskiej Karty**.
9. Prowadzenie i przetrzymywanie dokumentacji dotyczącej udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej:
 - Przechowuje **Notatki służbowe** od pracowników,
 - Prowadzi i przechowuje **Karty interwencji** oraz w formie załączników kopie dokumentów wychodzących ze szkoły,
 - Prowadzi **Rejestr zgłoszeń**.

Wychowawca klasy odpowiada za:

1. Obserwację uczniów uwzględniającą **czynniki ryzyka**.
2. W sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub pozyskania informacji na temat krzywdzenia dziecka kontaktowanie się z **Osobą Godną Zaufania**, przekazywanie w formie pisemnej swoich obserwacji lub zdobytych informacji.
3. Prowadzenie rozmów wyjaśniających z uczniami i rodzicami/ opiekunami samodzielnie lub w obecności **Osoby Godnej Zaufania**.
4. Sporządzanie **Notatki służbowej** dotyczącej podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia ucznia.
5. Współpracę z **Osobą Godną Zaufania** w ustalaniu **Planu Pomocy Małoletniemu**.
6. Uczestniczenie w pracach **Zespołu Interwencyjnego**.
7. Systematyczne monitorowanie sytuacji dziecka, obserwowanie ewentualnych zmian jego zachowania.
8. Udzielaniu dziecku wsparcia na wszystkich etapach pomocy.
9. W uzasadnionych przypadkach, w porozumieniu z **Osobą Godną Zaufania** lub Dyrektorem, wszczynanie procedury **Niebieskiej Karty**.

Nauczyciele:

W sytuacji, gdy podejrzewają, że dziecko jest krzywdzone lub pozyskają informację na temat krzywdzenia dziecka:

1. Kontaktują się z jego wychowawcą i Osobą Godną Zaufania, przekazując im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach oraz dołączają Notatkę Służbową
2. Prowadzą wnikliwe obserwacje dziecka na zajęciach, przerwach, zajęciach pozalekcyjnych.
3. W przypadku powołania przez Dyrektora biorą udział w posiedzeniach Zespołu Interwencyjnego.
4. Udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bieżącej pracy z dzieckiem.

Pracownicy administracji i obsługi:

W sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka lub pozyskania informacji o krzywdzeniu dziecka:

1. Reagują na incydenty zagrażające bezpieczeństwu małoletniego udzielając pomocy poszkodowanemu dziecku.
2. Kontaktują się z jego wychowawcą lub **Osobą Godną Zaufania**, przekazując im informacje o swoich podejrzeniach, obserwacjach lub zdobytych informacjach dołączając **Notatkę Służbową**.

Osoba odpowiedzialna za Internet:

1. Dbą o zabezpieczenie sieci przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalowanie i aktualizowanie stosownego oprogramowania.
2. Odpowiada za monitorowanie sieci w celu identyfikacji potencjalnych nadużyć, a także za korzystanie z oprogramowania zabezpieczającego zgodnego z obowiązującymi standardami bezpieczeństwa.
3. Aktualizuje oprogramowanie.
4. W przypadku wykrycia niebezpiecznych treści informuje o tym fakcie Dyrektora.
5. Prowadzi rejestr wykonywanych czynności oraz zidentyfikowanych nadużyć.